

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Tomáše Foltase a soudců Mgr. Lenky Krupíčkové a Mgr. Davida Hipšra v právní věci žalobce: **Mgr. F. Š.**, proti žalovanému: **Město Litoměřice**, se sídlem Mírové náměstí 15/7, Litoměřice, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 2. 6. 2021, č. j. 15 A 12/2021 - 4,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I.

[1] Žalobce se u Krajského soudu v Ústí nad Labem (dále též „krajský soud“) domáhal ochrany proti nečinnosti žalovaného při poskytování informací dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů (dále též „zákon o svobodném přístupu k informacím“). Společně s žalobou podal žalobce také žádost o osvobození od soudních poplatků a návrh na ustanovení zástupce. Krajský soud shora označeným usnesením zamítl žalobcovu žádost o osvobození od soudních poplatků i jeho návrh na ustanovení zástupce. Usnesení krajského soudu (stejně jako všechna dále citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu) je v plném znění dostupné na www.nssoud.cz a soud na něj na tomto místě pro stručnost odkazuje.

II.

[2] Žalobce (dále též „stěžovatel“) napadl usnesení krajského soudu kasační stížností z důvodu obsahově podřaditelných pod § 103 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále též „s. ř. s.“). Konkrétně namítal,

že se dlouhodobě věnuje legislativě v oblasti veřejné správy, pročez se dožadoval informací podle zákona o svobodném přístupu k informacím. Postup krajského soudu mu brání v přístupu k soudní ochraně. Navrhl, aby Nejvyšší správní soud zrušil shora označené usnesení a následně věc přikázal „jinému senátu“ krajského soudu.

III.

[3] Nejvyšší správní soud předně uvádí, že s ohledem na usnesení rozšířeného senátu ze dne 9. 6. 2015, č. j. 1 As 196/2014 - 19 (podle něhož v případech, kdy kasační stížnost směřuje proti procesnímu rozhodnutí učiněnému v řízení o žalobě, jakým je také usnesení o zamítnutí žádosti o osvobození od soudních poplatků a návrhu na ustanovení zástupce, nemusí být stěžovatel v řízení o kasační stížnosti zastoupen advokátem a není povinen hradit soudní poplatek) netrval na podmínce zastoupení advokátem a úhradě soudního poplatku (srov. rozsudky ze dne 21. 6. 2017, č. j. 3 As 116/2017 - 20, ze dne 28. 6. 2017, č. j. 4 As 114/2017 - 63, ze dne 24. 1. 2019, č. j. 7 As 537/2018 - 14, ze dne 22. 11. 2018, č. j. 7 As 353/2018 - 38 atp.).

[4] Nejvyšší správní soud poté posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.).

[5] Kasační stížnost není důvodná.

[6] Podle § 36 odst. 3 s. ř. s. platí, že *účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu zčásti osvobozen od soudních poplatků. Přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li pro to zvlášť závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno. Dospěje-li však soud k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný, takovou žádost zamítne. Přiznané osvobození kdykoli za řízení odejme, popř. i se zpětnou účinností, jestliže se do pravomocného skončení řízení ukáže, že poměry účastníka přiznané osvobození neodůvodňují, popř. neodůvodňovaly. Přiznané osvobození se vztahuje i na řízení o kasační stížnosti.*

[7] Krajský soud v napadeném usnesení přiléhavě odkázal na existující judikaturu kasačního soudu, ze které vyplývá, že i když účastník je nemajetný, takže by zásadně bylo namíste přiznat mu osvobození od soudních poplatků (§ 36 odst. 3 s. ř. s.), může mu soud výjimečně toto dobrodiní odepřít, a to zejména pro povahu sporu či sporů, které účastník vede. O výše uvedený případ se může jednat, vede-li účastník s různými veřejnými institucemi množství sporů týkajících se poskytování informací podle zákona o svobodném přístupu k informacím, které často pokračují jako spory soudní, a přitom nejde o spory mající vztah k podstatným okolnostem účastníkovi životní sféry (viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 8. 2011, č. j. 6 Ads 76/2011 - 22, ze dne 26. 10. 2011, č. j. 7 As 101/2011 - 66 atp.).

[8] V dané věci krajský soud srozumitelně a přesvědčivě zdůvodnil, proč stěžovateli osvobození od soudních poplatků nepřiznal. Přitom poukázal především na množství soudních řízení, která stěžovatel vede ve věcech souvisejících s žádostmi o poskytování informací s tím, že ani právě projednávaná žaloba zjevně nemá zásadní dopady do jeho

pokračování

životní sféry ve smyslu výše označené judikatury Nejvyššího správního soudu. Stěžovatel přitom v řízení před krajským soudem nejen neprokázal, ale ani netvrdil žádné skutečnosti nasvědčující závěru o skutečném dotčení své životní sféry. Stěžovatel v žalobě uváděl, že se „dlouhodobě zabývá systémem veřejné správy a samosprávy, proto požádal žalovaného podle zák. č. 106/1999 Sb. v platném znění o informace, což je ústavně zaručené politické právo žalobce na informace.“ Ostatně ani v kasační stížnosti stěžovatel konkrétně neuváděl a nedokládal dotčení své životní sféry. V kasační stížnosti (podobně jako v žalobě) neuváděl, v čem konkrétně byla jeho životní sféra dotčena, přičemž ani nepolemizoval s konkrétní argumentací krajského soudu. Řízení o kasační stížnosti je přitom ovládáno zásadou dispoziční. Obsah, rozsah a kvalita kasační stížnosti předurčují obsah, rozsah a kvalitu následného soudního rozhodnutí. Je-li tedy kasační stížnost kuse zdůvodněna, je tak předurčen nejen rozsah přezkumné činnosti soudu, ale i obsah rozsudku soudu. Soud není povinen ani oprávněn domýšlet argumenty za stěžovatele. Takovým postupem by přestal být nestranným rozhodčím sporu, ale přebíral by roli advokáta (srov. rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 8. 2010, č. j. 4 As 3/2008 - 78 a rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 2. 2012, č. j. 1 Afs 57/2011 - 95, ze dne 22. 4. 2014, č. j. 2 Ads 21/2014 - 20, ze dne 27. 10. 2010, č. j. 8 As 22/2009 - 99, ze dne 18. 6. 2008, č. j. 7 Afs 39/2007 - 46, ze dne 17. 12. 2008, č. j. 7 As 17/2008 - 60, či usnesení Ústavního soudu ze dne 6. 1. 2020, sp. zn. II. ÚS 875/20). K obecnému tvrzení stěžovatele o porušení jeho „politického práva“ Nejvyšší správní soud v souladu se svou judikaturou (vztahující se přímo ke stěžovateli) dodává, že stěžovatel sice má nezpochybnitelné politické právo žádat povinné subjekty o informace, avšak to neznamená, že v takovém množství sporů, které stěžovatel před správními soudy vede, musí být vždy osvobozen od soudních poplatků. Nejvyššímu správnímu soudu je z jeho úřední činnosti známo, že stěžovatel svými žádostmi o informace zahrnuje jak povinné subjekty, tak správní soudy (jen Nejvyšší správní soud eviduje několik stovek řízení, v nichž stěžovatel vystupuje jako účastník řízení). Jakkoliv soudy nemohou bránit stěžovateli v tom, aby se domáhal svého politického práva a z něj tvrzených nároků soudní cestou, s ohledem na popsání skutečnosti je zcela na místě, aby nesl s tím spojené výdaje na úhradu soudních poplatků (srov. body 11 a násl. nedávného rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 8. 2021, č. j. 1 As 233/2021 - 12, jakož i navazující rozsudky ze dne 18. 8. 2021, č. j. 3 As 209/2021 - 17, ze dne 9. 9. 2021, č. j. 3 As 209/2021 - 17, ze dne 21. 9. 2021, č. j. 5 As 231/2021 - 13 atp.). Optikou výše uvedeného nahlížel Nejvyšší správní soud na daný návrh a ztotožnil se s hodnocením krajského soudu, že v daném konkrétním případě nebyly splněny podmínky pro přiznání osvobození od soudních poplatků. V této souvislosti Nejvyšší správní soud dodává, že stěžovatel relevantně nezpochybnil ani další argumentaci, kterou krajský soud podepřel nemožnost přiznání osvobození od soudních poplatků. Nejvyšší správní soud se přitom i s touto argumentací zcela ztotožňuje, neboť má oporu v jeho judikatuře (rozsudky ze dne 26. 10. 2011, č. j. 7 As 101/2011 - 66, ze dne 31. 8. 2011, č. j. 6 Ads 76/2011 - 22, ze dne 14. 11. 2021, č. j. 6 Ans 14/2012 - 11 a podpůrně i navazující rozsudky ze dne 17. 5. 2021, č. j. 3 As 109/2021 - 15, ze dne 30. 5. 2019, č. j. 7 As 119/2019 - 15 atp.). Na základě stížní argumentace tedy Nejvyšší správní soud neshledal nezákonnost závěru, že je namíste stěžovateli výjimečně odeprít osvobození od soudních poplatků. Obdobně viz též rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2021, č. j. 10 As 371/2021 - 11, ze dne 17. 9. 2021, č. j. 8 As 207/2021 - 15, či ze dne 16. 9. 2021, č. j. 9 As 199/2021 - 12.

[9] Vzhledem k tomu, že stěžovatel nesplnil základní předpoklad pro osvobození od soudních poplatků, nemohl mu být ani ustanoven zástupce pro řízení o žalobě (§ 35 odst. 10 s. ř. s.). V řízení o žalobě nadto není zastoupení advokátem povinné (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 9. 2015, č. j. 1 As 197/2015 - 19). Ustanovení zástupce pak nebylo možné ani proto, že v daném případě to nebylo nezbytně potřeba k ochraně stěžovatelových práv (viz § 35 odst. 10 s. ř. s.). Stěžovatel má totiž právnické vzdělání, které je vyžadováno pro výkon advokacie (je bývalým advokátem), přičemž z četných žalob a kasačních stížností je zřejmé, že je schopen se orientovat v právním řádu (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 8. 2021, č. j. 5 As 176/2021 - 15). Nejvyšší správní soud proto shrnuje, že krajský soud nepochybil ani tím, že stěžovateli neustanovil zástupce z řad advokátů.

[10] Kasační soud proto shledal postup soudu spočívající v neosvobození od soudních poplatků a neustanovení zástupce za zákonný a souladný s ustálenou rozhodovací praxí.

[11] Pokud se jedná o závěrečný návrh na přikázání věci jinému senátu krajského soudu, stěžovatel jej žádným způsobem neodůvodnil, a není tedy zřejmé, na základě jakých skutečností se ho domáhá. Soudní řád správní takový postup nezná, neboť umožňuje toliko přikázat věc jinému soudu (viz § 9 s. ř. s.), nikoliv však jinému senátu. V této souvislosti však stěžovatel nepředestřel žádnou argumentaci. Proto se soud uvedeným požadavkem blíže nezabýval (obdobně viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 8. 2021, č. j. 1 As 233/2021 - 12). V souladu s § 8 s. ř. s. a rozsudkem ze dne 21. 9. 2021, č. j. 5 As 231/2021 - 13, lze v obecné rovině dodat pouze to, že důvodem pro vyloučení soudce nemůže být *„postup soudu podle § 36 odst. 3 s. ř. s., který vede k zamítnutí žádosti o osvobození od soudních poplatků s ohledem na povahu vedeného sporu.“*

[12] Vzhledem k výše uvedenému dospěl soud k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji podle § 110 odst. 1 poslední věty s. ř. s. zamítl.

[13] O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.); žalovanému nevznikly v tomto řízení náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 26. října 2021

JUDr. Tomáš Foltas
předseda senátu